



10

**ZLATNIH
ODGOVORA**

aztn | AGENCIJA ZA ZAŠTITU
TRŽIŠNOG NATJECANJA


1

Što je kartel?

Kartel je zabranjeni sporazum, dogovor – pisani ili tajni, formalni ili neformalni, te usklađena praksa između konkurenata na tržištu.

Umjesto da se natječu na tržištu i bore za kupce, poduzetnici se radije dogovaraju o cijenama, rabatima, količini proizvoda. Razmjenjuju informacije ključne za takvo zajedničko djelovanje na tržištu, i ne diraju kupce ili područja svojih konkurenta – drugih članova kartela.

2


Kako djeluje kartel?

Kartel za cilj ili posljedicu ima fiksiranje, kontroliranje ili održavanje cijena (to mogu biti dogovorene prodajne ili kupovne cijene, minimalne cijene, način izračuna cijena ili rabata). Kartel nastaje i u cilju međusobne podjele kupaca, dobavljača ili teritorija na kojem se posluje te ograničavanja, kontrole proizvodnje. I, posebno često, kartel se javlja u obliku dogovora u postupcima javne nabave!


3

Kako štete karteli?

Karteli štete i potrošačima i poreznim obveznicima i poduzetnicima i posljedično cijelom gospodarstvu koje stagnira. Cijene ostaju visoke jer nema konkurencije. Nema inovacija – novih proizvoda i boljih usluga. U javnom sektoru karteli povisuju troškove nabave. Karteli koriste samo njihovim članovima jer oni ostvaruju dodatnu zaradu, a istovremeno štite najlošije i najneefikasnije među njima.

**4**

Gdje nastaju karteli?

Iako ih ima u svim sektorima, karteli su najčešći, najopasniji i "najskuplji" kada je riječ o sličnim proizvodima/uslugama, naročito onima bez kojih se ne može, ili pak na tržištima s malim brojem konkurenata. No, česti su i tamo gdje se konkurenti dogovaraju unutar udruženja poduzetnika.

5

Karteli u postupcima javne nabave?

Dogovori između konkurenata u postupku javne nabave zabranjeni su! Konkretno, svako prethodno dogovaranje o pobjedniku, podnošenje lažne ponude, bojkot natječaja ili povlačenje ponude, rotacija pobjednika ili uključivanje uvjeta za koje je očito da neće biti prihvaćeni, znakovi su ozbiljnog prijestupa koji donose milijunske štete i proračunima i potrošačima. To su karteli – prijavite ih!

6 Kartel udruga i profesionalnih udruženja?

Cilj udruga i profesionalnih udruženja je promicati interese svojih članova. No, svako dogovaranje o cijenama, naročito propisivanje minimalnih cijena i sankcija za njihovo nepridržavanje, ukoliko to posebnim zakonom nije dozvoljeno, smatra se nedopuštenim. Ukoliko se jasno ne ograde od takvih dogovora, i udruge i njihovi članovi sklapaju zabranjeni sporazum – kartel.

7 Koje su kazne za sudjelovanje u kartelu?

Karteli predstavljaju najtežu povredu prava tržišnog natjecanja pa se najteže i kažnjavaju. Kazna za sudjelovanje u kartelu koju izriče Agencija može iznositi i do 10 posto ukupnog godišnjeg prihoda svakog sudionika kartela. Za sudionike kartela u postupcima javne nabave od 1. siječnja 2013. Kazneni zakon predviđa i kaznu zatvora do 10 godina!

8 Što je pokajnički program?

Sudionik kartela koji prvi Agenciji prijavi postojanje kartela i pruži važne dokaze dobiva status pokajnika i oslobođenje od kazne. Ostali pokajnici, ovisno o redu obraćanja i valjanosti dokaza, imaju pravo na umanjenje kazne koje u pravilu može iznositi do 50% punog iznosa kazne.

9 Koje su ovlasti Agencije?

Nakon primitka prijave o postojanju kartela Agencija provodi postupak utvrđivanja kartela. Pri tom u okviru prikupljanja podataka ima zakonske ovlasti po nalogu suda provoditi i nenajavljene pretrage poslovnih i drugih prostora i dokumentacije.

10 Je li određivanje cijena kupcu kartel?

Nije. Ali takvi sporazumi kojima dobavljači ograničavaju kupcu da slobodno određuje cijenu proizvoda ili usluga i nameću mu cijenu za daljnju prodaju apsolutno su zabranjeni. Dobavljači mogu preporučiti cijenu, ali ona ne smije biti obvezujuća. U suprotnom, vrijede kazne isto kao i za karte – do 10 posto ukupnog godišnjeg prihoda poduzetnika.



**PRIJAVITE KARTEL!
AGENCIJA VAM JAMČI ANONIMNOST.**

AGENCIJA ZA ZAŠTITU TRŽIŠNOG NATJECANJA

agencija.ztn@aztn.hr

Savska cesta 41

10 000 Zagreb

+385 1 617 64 48

Saznajte više na našoj web stranici

www.aztn.hr

aztn | AGENCIJA ZA ZAŠTITU
TRŽIŠNOG NATJECANJA